

притежание на акции, продажби на движимо и недвижимо имущество, застраховки и спестявания. Може да се отбележи, че тези източници на доход като цяло все още имат сравнително малко значение при окончателното формиране на бюджетите на домакинствата в страната през началните години на преход към пазарна икономика.

През първата половина на 90-те години се забелязва релефно очертана тенденция към повишаване на диференциацията на домакинствата по доход. Така например степента на тази диференциация (разслояване), измерена чрез коефициента на Джини, през 1989 г. е 0.22, а през 1995 г. нараства на 0.36. Може да се направи изводът, че тази тенденция е резултат както от протичащите в обществото и икономиката обективно необходими процеси, характерни за прехода към пазарно стопанство, така и от невинаги позитивните и спекулативни форми на преразпределяне на доходи¹⁷. Този процес на по-голяма диференциация беше придружаван от задълбочаваща се поляризация в обществото. През 1995 г. доходът на най-богатите 10% превишава 11.9 пъти дохода на най-бедните 10%. В началото на периода това съотношение е около 3.5 пъти.

Данните показват също, че разходите на домакинствата и тяхната структура зависят от лимитиращата величина на разполагаемия доход. В условията на икономическа криза домакинствата разпределят своите разходи приоритетно - на първо място за храна, облекло и обувки, енергия за битови нужди, следват останалите разходи. Установяването на фактическата структура на разходите съобразно съществуващите условия не означава цялостно задоволяване на потребностите дори когато абсолютната стойност и относителният дял на даден вид разход преобладава за отделното домакинство. Като една от най-важните позиции в структурата се очертава отново относителният дял на разходите за храна. Данните показват, че той е най-висок през целия разглеждан период - през 1989 г. е 38.1%, през 1995 г. нараства на 46.3%. За икономически развитите страни този дял е в границите от 16 до 20% от общия разход. Независимо от обстоятелството, че разходите за храна в абсолютна и относителна стойност се повишават за периода, потреблението на основни хранителни продукти в натура забележимо намалява.

¹⁷ Данни за диференциацията на домакинствата по доход в изданията на държавната статистика регулярно се публикуват след 1989 г. Коефициентът на Джини се изчислява въз основа на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход в децилни групи и е нормиран в границите от 0 до 1. В годините преди 1989 г. коефициентът на Джини се изчислява епизодично и преди всичко с научнообразователна цел. Данните показват, че през тези години той е в границите от 0.17 до 0.20. След 1990 г. коефициентът на Джини рязко нараства и е в границите от 0.32 до 0.36.